

ZAPISNIK

sa 22. sjednice Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije Skupštine Crne Gore,
održane 09. jula 2015. godine.

Sjednica Komisije je počela u 10 sati.

Sjednici su prisustvovali članovi Komisije: **Janko Vučinić** (predsjednik Komisije), **Branko Čavor**, **Zoran Jelić**, **prim. dr Izet Bralić**, **Obrad Gojković**, **Veljko Vasiljević** i **Goran Tuponja**.

Sjednicom Komisije je predsjedavao **Janko Vučinić**, predsjednik Komisije.

Sjednici su prisustvovali i predstavnica Zavoda za zapošljavanje Crne Gore **Ranka Đurišić**, predstavnik Penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore **Stanko Kovačević**, predstavnik Investiciono - razvojnog fonda Crne Gore **Branislav Janković**, savjetnica ministra ekonomije **Milica Raičević**, ovlašćeni predstavnik Odbora direktora „Bjelasica Rada“ AD Bijelo Polje **Nenad Štibilj**, koordinatorka Istraživačkog centra MANS-a **Ines Mrdović**, izvršna direktorica preduzeća „Bjelasica -Rada“ AD Bijelo Polje **Tamara Lakićević**, predsjednik Sindikalne organizacije „Bjelasica-Rada“ AD Bijelo Polje **Miraš Joksimović** i zaposleni u AD „Bjelasica-Rada“ Bijelo Polje **Sadik Arslanović**.

Sjednicu su pratili predstavnici medija.

Za sjednice je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Kontrola postupka privatizacije „Bjelasica-Rada“ AD Bijelo Polje;
2. Tekuća pitanja.

Prva tačka dnevnog reda

KONTROLA POSTUPKA PRIVATIZACIJE „BJELASICA-RADA“ AD BIJELO POLJE

Predsjednik Komisije **Janko Vučinić** se u svojoj uvodnoj riječi osvrnuo na kratak istorijat preduzeća „Bjelasica-Rada“ AD Bijelo Polje. Ovo preduzeće je osnovano 1983. godine, 1996. godine je počelo da funkcioniše kao akcionarsko društvo, 2001. godine je

neuspješno pokušano da se privatizuje kroz proces masovne vaučerske privatizacije, 2005. godine se pristupilo berzanskoj privatizaciji iz razloga što većinski paket akcija nije bio u vlasništvu državnih fondova, zbog čega nije mogao da se sprovede proces privatizacije putem tendera. Vlasnik ove fabrike postaje Eurofond (79% akcija). Interesovalo ga je na koji način je Eurofond došao do vlasništva akcija od 79%, kada je od državnih fondova kupio svega 30% akcija.

Ono što je prema njegovim riječima važno napomenuti jeste činjenica da je 2007. godine urađena dokapitalizacija u junu, avgustu i oktobru mjesecu u iznosu od 5.000.000 €. Prema njegovim saznanjima postoje oprečne informacije. Radnici i Sindikat smatraju da nije uloženo u modernizaciju tehnološke linije (izvjesna suma je uložena u kancelarijski materijal i kupovinu službenih automobila), dok sa druge strane poslovodstvo tvrdi da je uloženo u modernizaciju tehnološke linije. Zbog toga ga interesuje šta je urađeno sa tim novcem.

Takođe ga je interesovalo kako je vraćen dug povjeriocima - da li je dug namiren prodajom imovine. Izmirenjem dugova ovo preduzeće je izašlo iz stečaja koji je trajao od 2007. do 2014. godine.

Predsjednik Komisije **Janko Vučinić** je napomenuo da i u slučaju ove privatizacije članovi Komisije nijesu dobili detaljan materijal već samo izvode o načinu prodaje akcija ovog preduzeća u vlasništvu državnih fondova. Na sajtu Komisije za hartije od vrijednosti su dostupni finansijski izvještaji (bilansi stanja i uspjeha od 2009. do 2014. godine) i ono što je interesantno istakao je predsjednik Komisije jeste činjenica da je preduzeće 2004. godine ostvarilo dobit od 300.000€, a nakon 2005. godine (nakon privatizacije), preduzeće posluje sa konstantnim gubitkom (u 2014. godini je ostvaren gubitak od skoro 2.500.000€). Jedna od stavki iz ovih izvještaja, činjenica da je pod stavkom ostali rashodi proknjiženo 1.700.000€, zavređuje njegovu pažnju i traži od poslovodstva da objasni šta se podrazumijeva pod tim gubitkom. Obzirom da rashodi nadmašuju prihode i da prema izvještajima za 2014. godinu rashodi za zarade i naknade zarada iznose 500.000€, a da je bilo zaposleno oko 50 radnika, traži od poslovodstva da se i ovaj podatak pojasni.

Postavio je i pitanje da li je tačno da se neka od firmi u vlasništvu Eurofonda bavi uvozom vode „Knjaz Miloš“, a da radnike „Bjelasice-Rade“ šalje na prinudni odmor, kao i da li „Bjelasica-Rada“ koristi samo petinu svojih proizvodnih kapaciteta i pokriva samo 20% tržišta Crne Gore.

Miraš Joksimović, predsjednik Sindikata „Bjelasica-Rada“ AD Bijelo Polje, saglasio se sa stavovima koje je u uvodu iznio predsjednik Komisije. Istakao je da je zainteresovan za pojašnjenje ovog postupka privatizacije, s obzirom da nije u posjedu dokumentacije u vezi istog. Prema njegovom saznanju, Bjelasica Rada je 2004/2005.

godine uzela kredit od 2.500.000 € za koji je Eurofond kupio akcije od Zavoda za zapošljavanje, Fonda PIO i Fonda za razvoj, čime je postao većinski vlasnik fabrike. Smatra da bi na veliki broj pitanja mogla da da odgovor Milijana Nedović, tadašnji direktor Bjelasice Rade.

Zaposleni u AD „Bjelasica-Rada“ Bijelo Polje **Sadik Arslanović** se složio sa svojim kolegom Mirašem Joksimovićem. Interesovalo ga je pod kojim uslovima je uveden stečaj u ovo preduzeće, pod kojim uslovima je završen stečaj, uzevši u obzir činjenicu da prema radnicima nijesu izmirene obaveze (doprinosi i ostalo).

Koordinatorica Istraživačkog centra MANS-a **Ines Mrdović** je prezentovala dio istraživanja MANS-a o ovom preduzeću. Naime, državni fondovi su 2005. godine za oko 670.000 € na berzi prodali svoje akcije, koje je kupio Eurofond. Novi vlasnik je od „Bjelasica-Rada“ AD Bijelo Polje, koja je bila finansijski solidno preduzeće, napravio gubitaša, zbog čega gospođa Mrdović potencira sljedeću činjenicu. Naime, kada je 2005. godine došlo do vlasničke promjene u finansijskim izvještajima je prikazan gubitak od 1.500.000 €, koji se vremenom uvećavao, da bi na kraju 2014. godine dostigao iznos od 8.700.000 €. Njihova istraga je pokazala da prva stvar koju je vlasnik uradio 2005. godine je to što su u finansijama prikazane dugoročne obaveze od 3.500.000 €. Nju interesuje da li je to bio dugoročni kredit i u koju je svrhu potrošen. Investicija nije bilo, povećanja proizvodnje nije bilo. Ne plaća se porez državi, a sumnja se da se i obaveze za koncesije ne izmiruju. MANS je svoja istraživanja bazirao na završnim računima koji su dostavljani CBCG, a dijelom i na revizionim izvještajima. Preduzeće ne ispunjava svoju obavezu i ne šalje redovno izvještaje Komisiji za hartije od vrijednosti što je dužno po zakonu. Priliv od dokapitalizacije za 2007. godinu je prikazan u iznosu od 5.700.000 €. Ono što je po njihovom mišljenju indikativno jeste što je u 2008. godini priliv od poslovne aktivnosti iznosio čak 7.000.000 €, dok se ostalih godina ovaj priliv kretao od 1.000.000 € do 2.000.000 €. Takođe, pažnju im privlači i činjenica da je u finansijskim izvještajima za 2008. godinu prikazano da je dobavljačima i zaposlenima isplaćeno čak 9.600.000 €. MANS sumnja da je na ovaj način „ispeglana“ suma koja se odnosi na emitovanje akcijskog kapitala. Generalni stav MANS-a jeste da u ovu priču treba da se uključi državno tužilaštvo jer je puno nepoznanica u finansijama ovog preduzeća. Sa druge strane to je jedina fabrika mineralne vode u Crnoj Gori i kao takva smatramo da može da bude konkurentna na tržištu. Na osnovu finansijskih pokazatelja smatraju da cilj vlasnika nije bilo preduzeće i proizvodnja već imovina kompanije.

Ovlašćeni predstavnik Odbora direktora „Bjelasica Rada“ AD Bijelo Polje **Nenad Štibilj** je pozdravio sve prisutne i iskazao želju da pojasni neke nepoznanice oko samog postupka privatizacije ovog preduzeća. Masovnom vaučerskom privatizacijom Eurofond

je stekao 11,74% vlasništva da bi u narednih 9 godina preko berze uložio oko 900.000€ u trgovinu akcija ovog preduzeća, a zatim kroz tri dokapitalizacije u 2007. godini uložio oko 4.000.000 €. Odbacio je tvrdnje MANS-a da je podizan kredit kako bi se kupile akcije ovog preduzeća. Eurofond sada posjeduje 873.000 akcija, što predstavlja oko 78% vlasništva.

Izvršna direktorica preduzeća „Bjelasica –Rada“ AD Bijelo Polje **Tamara Lakićević** je izjavila da se svi podaci o poslovanju „Bjelasice-Rada“ AD Bijelo Polje, dugovanjima prema državi i načinu na koji poslovodstvo planira ta dugovanja da izmiri mogu dobiti od nje lično i da je sve javno i transparentno. Takođe je pojasnila i problematiku oko koncesija. Naime, 1999. godine ovo preduzeće je greškom razvrstano umjesto Ministarstvu poljoprivrede na Ministarstvo ekonomije kao koncesionara, zbog čega godišnja nadoknada iznosi 77.000 € dok je ostalim preduzećima 25.000 €. To je po njenom mišljenju najveća nadoknada za koncesije u okruženju.

Predstavnik Penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore **Stanko Kovačević** je istakao da je Fond PIO sve akcije koje je imao u preduzeću „Bjelasica-Rada“, a koje je stekao kroz proces svojinske i upravljačke transformacije, prodao na berzi 19.05.2005. godine posredstvom ovlašćenog brokera „CG broker“ AD Podgorica. Ukupno je prodato 97.157 akcija odnosno 23,13% ukupnog akcijskog kapitala po cijeni od 5,11€ po akciji i ostvario prihod od 496.754,02€. Predmetne akcije su prodane u skladu sa odredbama Plana privatizacije za 2005. godinu. Ono što je bitno istaći jeste da je odredbama Plana privatizacije za 2005. godinu bilo predviđeno da se 31,14% ukupnog akcijskog kapitala preduzeća „Bjelasica-Rada“ privatizuje kroz tendersku prodaju iz razloga što je ostalih skoro 69% akcijskog kapitala ovog preduzeća već bilo privatizovano kroz postupak svojinske i vlasničke transformacije kao rezultat projekta masovne vaučerske privatizacije.

Predstavnik Investiciono - razvojnog fonda Crne Gore **Branislav Janković** je istakao da je Investiciono-razvojni fond Crne Gore (odnosno njegov pravni prethodnik Fond za Razvoj RCG) u skladu sa Planom privatizacije za 2001. godinu cjelokupan kapital u društvu „Bjelasica –Rada“ AD Bijelo Polje (30,85%) opredijeljen za realizaciju programa Masovne vaučerske privatizacije (MVP). Nakon okončanja MVP, Fond za razvoj je u skladu sa Planom privatizacije za 2005. godinu dio akcija (0,2995%) prodao na berzi dana 20.05.2005. godine posredstvom ovlašćenog brokera „Holder broker“ AD Podgorica. Prodato je ukupno 1.258 akcija po cijeni od 5,11 € po akciji i ostvaren je prihod od ukupno 6.399,87 €. Nakon prodaje predmetnih akcija, Fond više ne posjeduje akcijski kapital ovog emitenta.

Predstavnica Zavoda za zapošljavanje Crne Gore **Ranka Đurišić** je izjavila da je Zavod za zapošljavanje Crne Gore cjelokupan kapital u društvu „Bjelasica –Rada“ AD Bijelo Polje (7,71% ukupnog akcijskog kapitala društva) prodao na berzi 17.03.2005. godine posredstvom ovlašćenog brokera „Holder broker“AD Podgorica . Ukupno je prodato 32.385 akcija po cijeni od 5,11 € i ostvaren je ukupan prihod od 165.581,27 €. Gospođa Đurišić je htjela još da doda da nije sporan način prodaje, kao ni broj akcija već poslovanje nakon privatizacije.

Predsjednik Komisije **Janko Vučinić** je izjavio da se kao rezultat većine privatizacija dešavaju stvari koje ne bi trebalo da se dešavaju. Cilj privatizacije je da se kroz investiciona ulaganja određeno preduzeće modernizuje i spremi za „tržišnu utakmicu“, ali kao rezultat većine privatizacija imamo prodaju imovine preduzeća i smanjenje broja radnika i neispunjavanje obaveza novog vlasnika koje se odnose na isplatu poreza i doprinosa na zarade, kao i neisplaćivanje obaveza na osnovu koncesionih ugovora.

Savjetnica ministra ekonomije **Milica Raičević** je kao i predstavnici fondova istakla da je ova privatizacija rađena u skladu sa Planom privatizacije koji je donijela Vlada. Akcije fondova su prodane na berzi 2005. godine.

Predsjednik Komisije **Janko Vučinić** je izjavio da se, na osnovu informacija koje je imao, radi o fingiranom stečaju koji je uveden na osnovu 118.000 € duga prema „Galeb grupi“ koja je nabavljala škart materijal za preduzeće „Bjelasica –Rada“ i da proizvodnja nije mogla da se odvija na pravilan način. Ulaskom u stečaj prodavana je imovina fabrike i namirivan dug bez ikakve kontrole. Neshvatljivo je da se takvi prirodni resursi ne iskoriste jer, kako je stakao, ova fabrika ima potencijal da proizvodi mnogo više, ali izgleda da je Eurofнду kao većinskom vlasniku isplativije da uvozi vodu iz regiona tj. vodu „Knjaz Miloš“ i da gasi proizvodnju u kojoj je vlasnik.

Zamjenik predsednika Komisije **Branko Čavor** je pozdravio sve prisutne i izrazio zahvalnost prisutnima što su se odazvali ovoj sjednici Komisije i istakao važnost razmatranja ovog pitanja u jednom demokratskom duhu, kako bi se kroz postupak rada ove Komisije donijeli određeni zaključci. On smatra da, na osnovu informacija koje je imao prilike da čuje i pročita, ova privatizacija nije urađena protiv zakona, već isključivo u skladu sa propisima. On takođe smatra da je pitanje odgovornosti važno i da treba da postoji, ali se ne slaže da se Komisija pretvori u istražnu komisiju, već da treba da se saslušaju stavovi i da se donesu zaključci. Ako i nakon toga postoje sumnje u zakonitost postupka onda postoje državni organi tj. tužilaštvo koje je nadležno za takva pitanja. Postoje određene nepoznanice oko korišćenja kapaciteta ovog preduzeća i njega

interesuje kako će posloводство uticati na ovo pitanje u budućnosti, zatim na pitanje poboljšavanja odnosa troškova i prihoda, pitanju razvijanja potencijala i širenja tržišta, kao i rješavanja problematike isplate zarada i doprinosa.

Člana Komisije **Gorana Tuponju** je interesovalo koliko je konkretno novca investirano u kupovinu mašina, izgradnju objekata, a sve u cilju poboljšanja proizvodnje. Takođe, osvrnuo se na izjavu izršne direktorice ovog preduzeća Tamare Lakićević koja je istakla da se ne bi obazirala na dio poslovanja preduzeća kada ona nije bila izvršni direktor. On smatra da se tako ne bi smjele posmatrati stvari, jer ukoliko sutra dođe drugi direktor, to znači da je sve ono što se prije dogodilo van diskusije, što nije u duhu ove priče. On smatra da onog trena kada je preuzela funkciju izvršnog direktora ove kompanije, ona je preuzela i nasljeđe svog prethodnika i da je zbog potpunijeg sagledavanja cijele stvari neophodno sagledati i poslovanje u cjelokupnom periodu.

Član Komisije **Zoran Jelić** smatra da je privatizacija ovog preduzeća odrađena na zakonit način i po pravilima koja su važila u tom periodu. Postavio je pitanje prisutnim radnicima ovog preduzeća - da li im preduzeće „Bjelasica –Rada“ duguje po osnovu zarada, poreza, doprinosa i toplog obroka i slično i da li radnici imaju direktnu komunikaciju sa poslovdstvom. Takođe, smatra da je stečaj urađen po zakonu i da nije fingiran kako je pomenuto u raspravi. On smatra da se poslanici ne smiju miješati u poslovnu politiku preduzeća već da to treba da rade akcionari. Interesovalo ga je zašto je koncesija za preduzeće „Bjelasica –Rada“ enormno visoka u odnosu za ostala preduzeća ističući da će to pitanje postaviti na Premijerskom satu. On smatra da su proizvođači u Crnoj Gori izloženi nelojalnoj konkurenciji od strane trgovaca i velikih distributera koji da bi prodali robu iz okruženja na primjer proizvod „Coca-Cola“, moraju da prodaju i proizvode na primjer „Knjaz Miloš“ o čemu će se raspravljati i na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet. Smatra da bi tu trebalo djelovati i pomoći domaćim proizvođačima.

Člana Komisije **Veljka Vasiljevića** je interesovalo koliko ima radnika u ovom preduzeću, da li rade, da li proizvode, da li primaju plate i da li se za njih plaćaju doprinosi. Drugo pitanje je upućeno ovlašćenom predstavniku Odbora direktora „Bjelasica Rada“ AD Bijelo Polje Nenadu Štibilju, koji je izjavio da je uloženo 4.000.000 € direktno u fabriku, pa ga interesuje kako može da se uloži toliki novac direktno u fabriku, a da ona ne može da funkcioniše. Takođe, on smatra da i 20% akcionara moraju imati neka prava i pitati se kao što se prema njegovim riječima pitaju manjinski akcionari Elektroprivrede (Kompanija A2A). On smatra da se ne može uvoditi monopol i da se mora uvoziti voda, ali ako „Bjelasica –Rada“ ne može da bude konkurentna sa stanovišta

prevoza i neplaćanja carinskih i drugih akciza onda je problem do preduzeća, a ne do konkurencije.

Član Komisije **Zoran Jelić** je pojasnio da je on protiv monopola, oligopola, ali i protiv nelojalne konkurencije i da treba pružiti podršku u suzbijanju nelojalne konkurencije.

Član Komisije **Obrad Gojković** je postavio pitanje u vezi sa doprinosima što je, kako je kazao, evidentno u svim privatizovanim kompanijama - kojom dinamikom su nastajali i da li su sa Vladom Crne Gore sklapani bilo kakvi sporazumi o visini tih dugova i da li je Vlada reagovala prema preduzeću „Bjelasica Rada“ da se ti dugovi naplate (oko 900.000 € za doprinose od 2009. godine).

Izvršna direktorica preduzeća „Bjelasica –Rada“ AD Bijelo Polje **Tamara Lakićević** je izjavila da tokom stečaja nije otpušten ni jedan radnik. Takođe je izjavila da će Eurofond vratiti dugove za doprinose do kraja godine (na osnovu sporazuma koji je sklopljen sa Sindikatom preduzeća) bilo kroz kreditno zaduživanje, bilo kroz fiducijarni odnos, odnosno kroz zamjenu imovine kojom raspolaže ovo preduzeće. Ona je takođe izjavila da sa Vladom odnosno sa Poreskom upravom postoji dokument o izmirenju duga, da je napravljen reprogram na cjelokupnu sumu duga na šest mjeseci. Na pitanje člana Komisije Veljka Vasiljevića ona je odgovorila da ima 58 radnika, da rade 3, 4 mjeseca u godini ili više ukoliko to zahtijeva proces proizvodnje, a da administracija radi konstantno.

Koordinatorica Istraživačkog centra MANS-a **Ines Mrdović** se osvrnula na sporazum koji je poslovodstvo ove firme sklopilo sa Poreskom upravom krajem prethodne godine i interesovalo je (obzirom da se radi o pomoći države privatnoj kompaniji) da li je to prošlo proceduru Komisije za dodjelu državne pomoći. Članovi poslovodstva su negirali da je to pomoć države.

Član Komisije **Izet Bralić** je izjavio da postoje nelogičnosti na koje nijesu dobijeni odgovori iako su članovi Komisije postavljali pitanja. Jedno od njih je i u šta su uložena pomenuta 4.000.000 € - da li je to modernizacija tehnološkog procesa, i da li je došlo do povećanja obima proizvodnje. Poslanik Bralić je takođe izjavio da se nešto jačom retorikom predstavnika poslovodstva ne može izbjeći utisak da se izbjegava odgovor na ovo pitanje. Njega je interesovalo šta je ta investicija donijela preduzeću, a šta radnicima.

Koordinatorica Istraživačkog centra MANS-a **Ines Mrdović** je pojasnila da su u ekonomskom smislu investiciona ulaganja, ulaganja u opremu što će kasnije da se kroz

proces proizvodnje „oplodi“. Nakon 2005. godine do danas kroz finansije ovog preduzeća je prikazano samo 100.000 € investicionog ulaganja.

Miraš Joksimović, predsjednik Sindikata „Bjelasica-Rada“ AD Bijelo Polje, uputio je poziv svim prisutnima da dođu i vide „ulaganja“ u fabriku i proizvodnju. Na osnovu podataka iz računovodstva do februara 2015. godine dug prema Fondu PIO iznosi 844.195 €, a prema Sindikatu preko 4.000 €. Naveo je da im je nedavno isplaćeno 7 zarada bez doprinosa, te da je najveća plata sa toplim obrokom i regresom 256 eura.

Član Komisije **Goran Tuponja** je izjavio da nije zadovoljan odgovorom posloводства na pitanje investiranih sredstava u proizvodnu liniju i da je Komisija za praćenje i kontrolu postupka privatizacije formirana upravo sa ciljem da se ispituju privatizacije preduzeća u Crnoj Gori, koje očigledno po njegovom mišljenju nijesu bile uspješne. On takođe smatra da izjava gospodina Štibilja da ne zna šta se desilo sa uloženim novcem 2007. godine nije prihvatljiva i očekuje se da član Odbora direktora zna takve informacije.

Član Komisije **Obrad Gojković** je takođe izrazio nezadovoljstvo pruženim odgovorima.

Član Komisije **Izet Bralić** predložio je da se organizuje posjeta i obilazak preduzeća „Bjelasica Rada“ AD Bijelo Polje, da se dobiju odgovori i vide investicije o kojima se govori. Smatra da je bilo mnogo oprečnih podataka o pravima radnika i Sindikalne organizacije. Cilj te posjete ne bi bilo otežavanje poslovanja, već poboljšanje odnosa radnika i posloводства.

Ovlašćeni predstavnik Odbora direktora „Bjelasica Rada“ AD Bijelo Polje **Nenad Štibilj** je zatražio od članova Komisije da ukoliko žele da pomognu ovom preduzeću, da se potrudu da ono pređe iz Ministarstva ekonomije u Ministarstvo poljoprivrede kao koncesionara.

Članovi Komisije su se složili sa tim i predsjednik Komisije je izjavio da bi to mogao biti jedan od zaključaka koje će Komisija donijeti povodom privatizacije preduzeća „Bjelasica-Rada“ AD Bijelo Polje na nekoj od narednih sjednica.

Druga tačka dnevnog reda

TEKUĆA PITANJA

U okviru ove tačke dnevnog reda članovi Komisije su se saglasili da sljedeća sjednica ovog radnog tijela Skupštine Crne Gore, shodno utvrđenom Planu rada, bude posvećena praćenju postupka privatizacije AD „Jadransko brodogradilište“ Bijela.

Takođe, članovi Komisije su jednoglasno donijeli odluku o angažovanju u Komisiji stručnih konsultanata za oblast privatizacije - Marka Popovića za ekonomska pitanja i Radoša Zečevića za pravna pitanja do kraja mandata ove Komisije.

SEKRETAR KOMISIJE

Eliza Šećerović

PREDSJEDNIK KOMISIJE

Janko Vučinić